

Instituce Evropské unie

nadstátnost a její projevy v organizační struktuře EU
charakteristika orgánů EU a vztahů mezi nimi

Zápatí prezentace

1

Rozdělení funkcí (dělbá moci)

- rozdělení fci:
 - horizontální
 - v rámci EU
 - vertikální
 - čl. státy – EU (viz. soudnictví)
- nutnost reflexe:
 - nadstátní povahy
 - faktu, že EU není státem, ale MO
 - s nutností zajistit rovnováhu s národními zájmy

Zápatí prezentace

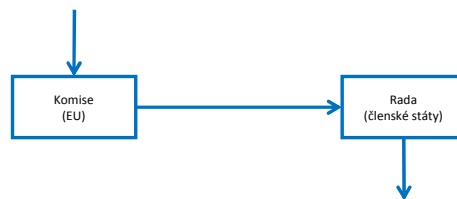
2

Nadstátnost -> tandem Komise + Rada

- **Komise:**
 - reprezentuje zájmy EU
 - povinně předkládá návrhy opatření (rozhodnutí, právních aktů)
- **Rada:**
 - reprezentuje zájmy čl. st.
 - rozhoduje o jejich (ne)přijetí
- srovnajte s dělbou moci obecně ve státech

Rovnováha při tvorbě rozhodnutí

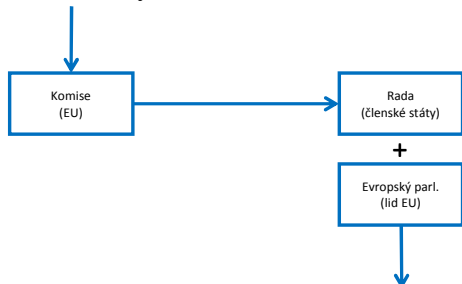
- Proces tvorby rozhodnutí

- Pozn. Zde je vyjádřeno jen schematické vyjádření principu nadstátnosti – dnes je uvedené schéma do značné míry modifikováno, při rozhodování totiž spolupůsobí i Evropský parlament
- vada na kráse?

Rovnováha při tvorbě rozhodnutí dnes

- Proces tvorby rozhodnutí

Přehled orgánů

- Hlavními orgány EU jsou:
 - Evropský parlament,
 - Evropská rada,
 - Rada,
 - Evropská komise,
 - Soudní dvůr Evropské unie,
 - Evropská centrální banka,
 - Účetní dvůr.
- Dalšími orgány jsou:
 - Hospodářský a sociální výbor
 - Výbor Regionů

Zápatí prezentace

6

Evropská komise

- Charakteristika:
 - permanentní (5 let);
 - kolektivní (27);
 - nezávislý;
 - kolegiální
 - orgán hájící zájmy EU jako celku
- Pravomoci
 - iniciativní, výkonný a kontrolní orgán (vláda EU)

Ustavení komise

- Postup ustavení:
 1. Evropská rada designuje KV bud. předsedu
 2. designaci schválí EP
 3. Evropská rada po dohodě s DPK schválí KV seznam komisařů
 4. EP en bloc (ne)schválí soubor komisařů
 5. Rada KV jmenuje celou Komisi
 - + Evropská rada jmenuje se souhlasem předsedy Komise KV vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.
- Zánik fce:
 - Individuálně:
 - smrtí, odstoupením, odvoláním (SD)
 - Vysoký představitel odvoláním ER
 - kolektivně:
 - EP vysloví nedůvěru (2/3 hlasů)

Komise – činnost a aparát

- Vertikální struktury:
 - 26 generálních ředitelství (DG) – „ministerstva“
 - v čele DG generální ředitel
 - podřízeno Komisaři
- Horizontální struktury
 - specializované služby (např. právní služba)
- Další úřady:
 - Úřad mluvčího, statistický úřad
- cca 25.000 zaměstnanců

Pravomoci Komise

- Kontrolní - „hlídací pes smluv“,
- legislativní
 - iniciativní pravomoc („motor Společenství“)
 - delegovaná pravomoc;
- výkonná
 - zejména v oblasti hospodářské soutěže;
- a pravomoci ve vnějších vztazích (na základě pověření sjednává MS a zastupuje EU mimo SZBP)

GŘ pro jednotlivé politiky

• Doprava a energie• Hospodářská soutěž• Hospodářské a finanční věci• Informační společnost a média• Podniky a průmysl• Regionální politika• Rybářství a námořní záležitosti• Společné výzkumné středisko• Spravedlnost, svoboda a bezpečnost	• Vnitřní trh a služby• Výkonné agentury• Výzkum• Vzdělávání a kultura• Zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti• Zdraví a ochrana spotřebitele• Zemědělství a rozvoj venkova• Životní prostředí• Daně a cla

Rada EU

- Rada = Rada EU = Rada ES = Rada ministrů
- **Pozor:** Rada EU ≠ Rada Evropy ≠ Evropská Rada!
- Kolektivní orgán, reprezentuje zájmy členských států
- Složení: zástupci vlád čl.st., [oprávnění zavazovat svůj stát](#)
- různé formace (variabilní složení: všeobecná rada vs. technické rady)
 - Rada pro všeobecné záležitosti; Rada pro vnější vztahy; Hospodářství a finance; Justice a vnitřní věci; Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a záležitosti spotřebitelů; Konkurenceschopnost; Doprava, telekomunikace a energie; Zemědělství a rybolov; Životní prostředí; Vzdělávání, mládež a kultura)

COREPER

- = Výbor stálých zástupců
- aparát permanentního charakteru
- připravuje a koordinuje činnost Rady a usiluje o dosažení předběžné shody, zastřešuje systém výborů a pracovních skupin
 - **COREPER I:** je tvořen zástupci stálých zástupců a jeho úkolem je příprava Rady pro zaměstnanost, sociální politiku a zdraví, Rady pro konkurenční politiku, Rady pro dopravu a telekomunikace, částečně Rady pro zemědělství a rybolov, Rady pro životní prostředí a Rady pro vzdělání a kulturu (**hospodářsko-technické otázky**).
 - **COREPER II:** je tvořen stálými zástupci (velvyslanci) osobně a řeší především **politické otázky**, připravuje činnost Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy, ECOFIN a Rady pro spravedlnost a vnitro
- A věci (90%) a B věci (politicky citlivé)

Úřednický aparát Rady

- Sekretariát Rady
- Příprava materiálů po technické a jazykové stránce
- Eliminace diskontinuity (volby v čl. st....)

Předsednictví Rady

- Výkon
- Vysoký představitel Unie pro SZBP předseda Radě pro zahraniční věci
- Ostatním Radám předsedá čl. st., rotace po 6 měsících
- Možnost:
 - ovlivňovat činnost EU prostřednictvím vytváření podnětů pro nová politická a legislativní rozhodnutí (ČR – jaro 2009 a 3E – Ekonomika, Energetika, Evropa ve světě).
 - pořádá a řídí pracovních schůzek
 - zprostředkování kompromisy

Pravomoci Rady

- legislativní orgán
 - přijímá (často společně s Evropským parlamentem) akty sekundárního práva
 - uděluje Komisi pravomoc k vydávání prováděcích aktů
- pravomoci ve vnějších vztazích
 - uzavírání mez. smluv jménem EU
- přijímání rozpočtu EU (společně s EP)

Rada EU - rozhodování

- nadstátnost (!) – derogace principu svrchované rovnosti států
- Vnitřní jednací mechanismy:
 - Některá jednání veřejná
 - Důležitá je úloha předsedy
 - Kulatý stůl
 - Indikační hlasování
 - Zpověď
 - Prodloužení zasedání
- hlasování – v závislosti na řešené otázce:
 - **Prostou většinou** (1 stát = 1 hlas)
 - procedurální věci;
 - **Kvalifikovanou většinou** (tzv. vážené)
 - vnitřní trhu a obchodu;
 - **Jednomyslné** – bez hlasů proti –
 - v oblasti zahraniční politiky, a otázkách daňových
- POZOR: změny Lisabonskou smlouvou!

System váženého hlasování

Německo, Francie, Itálie, Velká Británie	29
Polsko, Španělsko	27
Rumunsko	14
Nizozemsko	13
Belgie, Česko, Maďarsko, Portugalsko, Řecko	12
Rakousko, Švédsko, Bulharsko	10
Dánsko, Finsko, Irsko, Litva, Slovensko	7
Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko, Slovinsko	4
Malta	3
CELKEM	345

velké státy (oranžová): 170 hlasů vs. malé státy (modrá): 175 hlasů
 Kvalifikovaná většina: 255
 + demografické kritérium (62%): fakultativně kumulativní
 + nad 1/2 většina všech států: obligatorně kumulativní

Změna hlasování v Radě

- Od 1.11.2014
- Nová KV, již ne vážené hlasování
 - Návrh Komise:
 - Min. 55% členů Rady, kteří zastupují min. 65% obyvatelstva zúčastněných států
 - Blokační menšina – členové, kteří zastupují min. 35% obyvatelstva zúčastněných států plus 1 stát navíc
 - Rozhodování bez návrhu Komise/vysokého představitele pak:
 - Min. 72% členů Rady, kteří zastupují min. 65% obyvatelstva zúčastněných států
- Do 31.3.2017 lze jet podle starých pravidel

Evropská rada

Vrcholný orgán EU

Složení : hlavy států/předsedové vlád

Předsednictví – dříve rotace, nyní stálý předseda „evropský prezident“

- Právomoc:
 - Základní politické otázky
 - Podněty pro další vývoj
 - Obecné politické směry

Evropský parlament

- není vrcholným mocenským a legislativním orgánem (srov. s národními P!)
- zástupce lidu a národů EU
- permanentní orgán složený ze 736 členů
- funkční období 5 let (srov. Komisi)
- volby
 - všeobecné, přímé (poslanec = reprezentant lidu EU), dle různých volebních systémů
 - hlasovací právo od 18 let, rovnost mužů a žen a tajné hlasování.

Ad EP – pravomoci + legislativní procedury

1. **kontrolní** - vůči Komisi – možnost interpelací, vyslovení nedůvěry; možnost klást otázky i jiným orgánům i Radě, zřizovat vyšetřovací výbory atd.
2. **legislativní** - sám neschvaluje právní předpisy, účastní se dle legislativní procedury
 1. Omezená účast - konzultace
 2. Plná účast - řádná legislativní procedura (spolurozhodování EP a Rady)
3. **rozpočtové** – navrhuje změny u povinných výdajů, provádí změny u výdajů nepovinných – jedná se o výdaje orgánů EU – do jejich fondů; může zamítnout návrh rozpočtu;

Evropský účetní dvůr

- 27 členů (za ČR Jan Kinšt)
- Kontrolní orgán, nezávislé postavení
- Přezkum hospodaření s financemi EU
- Nemá rozhodovací pravomoci
- Výsledky své činnosti publikuje ve výroční zprávě zveřejňované v Úředním věstníku

Hospodářský a sociální výbor

- Poradní orgán
- Složen z 344 poradců reprezentujících nejrůznější zájmové skupiny
- Jeho stanoviska mají značný politický význam – syntetizují rozporné výchozí zájmy

Výbor regionů

- Poradní orgán
- Složen ze zástupců místních a regionálních samospráv – 344 členů
- Poskytuje konzultace:
 - **povinné** - v oblasti vzdělání, kultury, zdravotnictví, budování transevropských sítí, dopravní, telekomunikační a energetické infrastruktury, hospodářské a sociální soudržnosti, politiky zaměstnanosti a sociální legislativy
 - **Fakultativní** – i u jiných legislativních záměrů